

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODJEL SUDA

ODLUKA

Zahtjev br. 45366/14
Josip MAJCAN
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući 18. rujna 2018. u vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *predsjednica*,
Julia Laffranque,
Paul Lemmens,
Valeriu Griţco,
Ksenija Turković,
Jon Fridrik Kjølbro,
Georges Ravarani, *suci*,

i Stanley Naismith, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 16. lipnja 2014. godine, uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na očitovanje koje je dostavio podnositelj zahtjeva, nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Josip Majcan, hrvatski je državljanin, rođen je 1943. godine i živi u Buzetu. Podnositelja zahtjeva pred Sudom je zastupao g. I. Milanović, odvjetnik iz Umaga.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

1. Pozadina predmeta

4. Pravni sustav bivše Jugoslavije branio je da se na stvarima u društvenom vlasništvu pravo vlasništva stječe dosjelošću osim ako zakonski uvjeti za to nisu bili ispunjeni do 6. travnja 1941. godine.

5. Dana 8. listopada 1991. Hrvatski sabor ukinuo je navedenu zabranu.

6. Kasnije je novi Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine, koji je stupio na snagu 1. siječnja 1997., u članku 388. stavku 4. predvidio da se razdoblje prije 8. listopada 1991. ima uključivati u izračun razdoblja za stjecanje vlasništva nad nekretninama u društvenom vlasništvu dosjelošću.

7. Odlukom od 17. studenoga 1999. godine Ustavni sud Republike Hrvatske ukinuo je tu odredbu jer je bila u suprotnosti s hrvatskim Ustavom.

2. Postupci u ovom predmetu

8. Dana 6. studenog 2006. podnositelj zahtjeva podnio je tužbu protiv države Općinskom sudu u Buzetu, tražeći da bude proglašen vlasnikom dvanaest zemljišnih čestica i da se one na njegovo ime upišu u zemljišnu knjigu. Tvrdio je da su predmetne nekretnine, iako su bile uknjižene u zemljišnoj knjizi kao da su u društvenom vlasništvu, bile u njegovom posjedu i u posjedu njegovih predaka od 1890-ih godina. S obzirom na to da je protekao zakonski rok propisan za stjecanje prava vlasništva dosjelošću, podnositelj zahtjeva tvrdio je kako mu pripada pravo vlasništva nad tim zemljištem.

9. Presudom od 24. lipnja 2008. godine Općinski sud u Buzetu presudio je u korist podnositelja zahtjeva.

10. Nakon što je država uložila žalbu, 12. travnja 2010. godine Županijski sud u Puli ukinuo je prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovno suđenje.

11. U ponovljenom postupku, presudom od 24. prosinca 2012. godine Općinski sud u Pazinu, kojem je Općinski sud u Buzetu u međuvremenu pripojen, odbio je tužbu podnositelja zahtjeva.

12. Dana 16. prosinca 2013. Županijski sud u Puli odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio je prvostupanjsku presudu, koja je time postala pravomoćna.

13. Redovni sudovi utvrdili su da je podnositelj zahtjeva dokazao da su on i njegovi prednici bili u neprekinutom *bona fide* posjedu imovine od 1947. godine do danas, ali ne prije tog razdoblja. U tim okolnostima, te s obzirom na to da je u razdoblju između 6. travnja 1941. i 8. listopada 1991. bilo pravno nemoguće steći vlasništvo nad imovinom u društvenom vlasništvu dosjelošću (vidi stavak 4. ove odluke), zakonski rok za to u slučaju podnositelja zahtjeva nije mogao ni početi teći prije 8. listopada 1991. godine. Nadalje, razdoblje između 8. listopada 1991. i datuma kada su ti sudovi donijeli svoje presude nije bilo dovoljno dugo jer se vlasništvo nad nepokretnom imovinom u

državnom vlasništvu moglo steći dosjelošću tek nakon četrdeset godina neprekinutog *bona fide* posjeda.

14. Dana 31. listopada 2013. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu. Prigovorio je da su redovni sudovi odbili njegovu tužbu i povrijedili njegovu Ustavom zajamčeno pravo vlasništva jer su pogrešno ocijenili dokaze. Konkretno, sudovi su presudili da je uspio dokazati da su njegovi preci bili u neprekinutom posjedu predmetne imovine od 1947. godine, ali ne i ranije, samo zato što nitko od svjedoka koji su dali iskaze u postupku nije rođen prije 1943. godine. Osim toga, sudovi su u potpunosti zanemarili izjavu jednog od dvojice najstarijih svjedoka, koji je svjedočio da mu je otac rekao da je predmetno zemljište bilo u posjedu obitelji podnositelja zahtjeva čak i prije 1947. godine. Tako su redovni sudovi zanemarili kolektivno sjećanje malog sela (koje se sastoji od samo deset kuća) u kojem se zemljište nalazilo i u kojem je svaka obitelj generacijama znala kome pripada koje zemljište i te je informacije prenosila s generacije na generaciju.

15. Odlukom od 11. prosinca 2013. godine Ustavni je sud proglasio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva nedopuštenom, utvrdivši da u njoj nije otvoreno nikakvo ustavno pitanje. Sud je dostavio svoju odluku zastupniku podnositelja zahtjeva 20. prosinca 2013. godine.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

16. Mjerodavno domaće pravo i praksa izloženi su u predmetu *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* ([VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavci 46. - 61., ECHR 2018) koji se vodio pred velikim vijećem.

PRIGOVOR

17. Podnositelj zahtjeva prigovorio je na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju da je njegovo pravo na mirno uživanje njegova vlasništva povrijeđeno zbog toga što su domaći sudovi odbili priznati njegovo vlasništvo nad zemljištem koje je stekao dosjelošću.

PRAVO

18. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da mu je presudom Općinskog suda u Pazinu od 24. prosinca 2012. godine uskraćeno pravo vlasništva koje je stekao temeljem zakona. Pozvao se na članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

A. Tvrdnje stranaka

1. Vlada

19. Vlada je osporila dopuštenost ovog zahtjeva, tvrdeći da članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju nije primjenjiv na ovaj predmet, da podnositelj zahtjeva nije iscrpio sva domaća pravna sredstva i da je zahtjev, u svakom slučaju, očigledno neosnovan.

20. Konkretno, Vlada je ustvrdila da se ovaj predmet mora razlikovati od predmeta *Trgo protiv Hrvatske* (br. 35298/04, 11. lipnja 2009.), u kojemu je Sud utvrdio kako je članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju primjenjiv, te je konačno utvrdio povredu tog članka. Konkretno, tvrdila je kako je podnositelj zahtjeva, za razliku od predmeta *Trgo*, u ovome predmetu pokrenuo parnični postupak nakon što je Ustavni sud Republike Hrvatske stavio članak 388. stavak 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine izvan snage (vidi stavke 6. i 7. ove odluke). Sukladno tome, nije mogao imati legitimna očekivanja da će ta odredba biti primijenjena u njegovom predmetu i da će njegov zahtjev da bude proglašen vlasnikom predmetne nekretnine biti usvojen.

21. Vlada je nadalje tvrdila da se podnositelj zahtjeva u potpunosti složio s tom tvrdnjom priznavši da je njegov predmet imao činjenične i pravne osnove različite od onih u predmetu *Trgo* (vidi stavak 23. ove odluke). Prema mišljenju Vlade, njegove tvrdnje o razlozima zbog kojih je članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju ipak primjenjiv (vidi stavak 22. ove odluke) odnosile su se na činjenična pitanja i primjenu domaćeg prava čije ispitivanje ne predstavlja zadatak Suda.

2. Podnositelj zahtjeva

22. Podnositelj zahtjeva odgovorio je da je njegova tužba bila usmjerena na utvrđivanje da su njegovi preci stekli predmetno zemljište dosjelošću prije 6. travnja 1941. godine. Domaći su sudovi presudili da je uspješno dokazao da su njegovi preci bili u neprekinutom posjedu predmetne imovine od 1947. godine, ali ne i ranije samo zato što nitko od svjedoka koji su dali iskaze u postupku nije rođen prije 1943. godine. Međutim, u potpunosti su zanemarili kolektivno sjećanje male zajednice u kojoj je svaka obitelj oduvijek znala kome pripada zemljište i te je informacije usmeno prenosila s generacije na generaciju.

23. S obzirom na navedene tvrdnje, podnositelj zahtjeva ustvrdio je da tvrdnja Vlade u odnosu na predmet *Trgo* nije relevantna u ovome predmetu. Konkretno, u svojem odgovoru na Vladina očitovanja izjavio je:

„Iako iz samog očitovanja proizlazi da podnositelj zahtjeva Josip Majcan se ne poziva na razdoblje od 06. travnja 1941. godine, do 08. listopada 1991. godine, to ne prijeći Vladu Republike Hrvatske da iznosi opširno obrazloženje da se kroz spomenuto razdoblje na nekretninama koje su bile u društvenom vlasništvu ne može stjecati pravo vlasništva dosjelošću. Podnositelj zahtjeva ukazuje da je njegova tužba bila usmjerena da se utvrdi da je na nekretninama koje su predmetom tužbe po njegovim pravnim prednicima stečeno pravo vlasništva dosjelošću prije 06. travnja 1941. godine.

...

... podnositelj zahtjeva ukazuje da se Vlada Republike Hrvatske pogrešno poziva na odluku *Trgo* protiv Republike Hrvatske, jer naime, podnositelj zahtjeva nije se ni pozivao da bi stekao pravo vlasništva dosjelošću u razdoblju od 06. travnja 1941. godine do 08. listopada 1991. godine, već naprotiv, da je to pravo stekao prije 06. travnja 1941. godine.“

B. Ocjena suda

24. Sud ponavlja da podnositelj može tvrditi da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 samo ako se pobijane odluke odnose na njegovo ili njezino „vlasništvo“ u smislu te odredbe. „Vlasništvo“ može biti „postojeće vlasništvo“ ili potraživanja koja su dovoljno utvrđena da se mogu smatrati „imovinom“ (vidi, primjerice, gore citirani predmet *Radomilja i drugi*, stavak 142., i u njemu citirane predmete).

25. S tim u vezi, Sud najprije primjećuje da je tužba podnositelja zahtjeva pred domaćim sudovima bila usmjerena na utvrđivanje da su njegovi preci stekli predmetno zemljište dosjelošću (vidi stavke 8. i 22. ove odluke).

26. Nadalje napominje da se prema hrvatskom pravu vlasništvo u načelu stječe dosjelošću *ipso jure* kada su ispunjeni svi zakonski uvjeti (vidi gore citirani predmet *Trgo*, stavak 46.). Međutim, također napominje da se pitanje je li ili nije podnositelj zahtjeva ispunio zakonske uvjete za stjecanje vlasništva dosjelošću trebalo utvrditi u postupku pred nadležnim sudovima i da mu je trebala deklaratorna presuda kojom se priznaje njegovo vlasništvo kako bi zaista uživao pravo vlasništva. Sud stoga smatra da je „vlasništvo“ na koje se poziva podnositelj zahtjeva bilo potraživanje, a ne „postojeće vlasništvo“ (vidi gore citirani predmet *Radomilja i drugi*, stavci 142. - 152.).

27. Kada je vlasnički interes u naravi potraživanja, ono se može smatrati „imovinom“ samo ako postoji dovoljno uporište za taj interes u nacionalnom pravu (primjerice, kad postoji utvrđena sudska praksa domaćih sudova koja to potvrđuje), to jest, kad je potraživanje dovoljno utvrđeno da se može izvršiti (vidi, primjerice, gore citirani predmet *Radomilja i drugi*, stavak 142., i u njemu citirane predmete).

28. S tim u vezi Sud prima na znanje tvrdnju podnositelja zahtjeva da je njegova tužba bila usmjerena na utvrđivanje da su njegovi preci stekli

predmetno zemljište dosjelošću prije 6. travnja 1941. godine i da stoga zaključci Suda u predmetu *Trgo* nisu relevantni u njegovom predmetu (vidi stavke 22. - 23. ove odluke).

29. U tim okolnostima, i imajući u vidu presudu velikog vijeća u predmetu *Radomilja i drugi* (gore citiran, stavci 98. - 133.), mora se zaključiti da je podnositelj zahtjeva ograničio činjeničnu osnovu svojeg prigovora, a time i opseg predmeta pred Sudom, na razdoblje prije 6. travnja 1941. godine. Prema tome, zaključci Suda u predmetu *Trgo*, koji se prvenstveno odnose na razdoblje od 6. travnja 1941. do 8. listopada 1991., nisu relevantni u ovom predmetu.

30. Stoga, pitanje koje treba ispitati jest je li podnositeljev zahtjev da bude proglašen vlasnikom predmetnog zemljišta jer su ga njegovi preci stekli dosjelošću prije 6. travnja 1941. godine imao dovoljno uporište u nacionalnom pravu da se smatra „imovinom“ zaštićenom člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (vidi, *mutatis mutandis*, gore citirani predmet *Radomilja i drugi*, stavak 144.).

31. U tom smislu treba napomenuti da je podnositelj zahtjeva osporio određene činjenice koje su utvrdili domaći sudovi (vidi stavak 22. ove odluke). Međutim, Sud ponavlja da nije njegov zadatak da činjeničnu ocjenu domaćih sudova zamjeni vlastitom te bi bili potrebni uvjerljivi elementi da odstupi od činjenica koje su utvrdili domaći sudovi (vidi, primjerice, gore citirani predmet *Radomilja i drugi*, stavak 150.).

32. Budući da u ovom predmetu nema elemenata koji bi ga naveli da pobija činjenice koje su utvrdili domaći sudovi, Sud zaključuje da zahtjev podnositelja zahtjeva da se proglasi vlasnikom predmetnog zemljišta jer su ga njegovi preci stekli dosjelošću prije 6. travnja 1941. godine nije imao dovoljno uporište u nacionalnom pravu da se smatra „vlasništvom“ u smislu članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

33. Iz toga proizlazi da je ovaj zahtjev nedopušten jer je nespojiv *ratione materiae* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. točke a) i mora biti odbačen sukladno članku 35. stavku 4. Konvencije.

34. U svjetlu tog zaključka, Sud ne smatra potrebnim donositi odluku o preostalim prigovorima Vlade o nedopuštenosti (vidi stavak 19. ove odluke).

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Utvrdjuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 11. listopada 2018.

Stanley Naismith
Tajnik

Işıl Karakaş
Predsjednica

© 2019 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.
Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je
točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру istoga.